

Узоқ йиллик орзу
ҳақиқатга айланди

2-с.

Ҳар оиланинг
доимий даромад
манбаи бор

3-с.

ЎЗБЕКИСТОН МАҲАЛЛАЛАРИ УЮШМАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ, МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ГАЗЕТАСИ

2025 йил
25 июнь,
ЧОРШАНБА

Mahalla

№51
(2275)

WWW.UZMAHALLA.UZ

БУГУНГИ СОНДА:

Тўғри йўл ва маслаҳат мақсадга тез етказди

Баъзи одамлар ҳали тadbир-корлик фаолиятини қандай юритишни билмайди, лекин номига фирма очиб, кредит оляпти. Бу камбағалликни қисқартиришга эмас, балки баттар камбағал бўлишига олиб келади.

4-с.

Аҳоли ўз муружаатини тезкор йўллаш имконига эга бўлди

“Эндиликда хизмат хонамда бўлмаган пайтимда ҳам аҳоли ўз муружаатини менга онлайн йўллаши мумкин. Бунинг учун бозор ва шифохона ҳудудида ўрнатилган “SOS” чақирув тугмасини босса кифоя, электрон планшетим ва мобиль телефонимга хабар келади”.

5-с.

Кемтик қалбга илм билан йўл топиш осон

“Ижтимоий ходимларнинг малакаси онлайн дарслар ёрдамида ошириб келинмоқда. Агар шу анъанани жонли тарзда ҳам йўлга қўйсақ, самараси яхшироқ бўларди. Бу янги лойиҳалар билан танишиш имконини бериши билан ҳам аҳамиятли”.

6-с.

Ижобий натижалар — халқ фаровонлиги сари йўл

Маҳалла — ҳақиқий ҳаёт мактаби. Унда таҳсил олган, билиминини оширган ходимнинг инсонлар қалбига йўл топиш, уларга ҳамдard бўлиш ҳамда муаммоларига ечим топиш кўникмаси ортиб бораверади. Турли тақдир эгалари билан суҳбатлашиб, дунёқараши кенгайди.

7-с.

ЎЗБЕКИСТОН ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ АҚШГА САФАРИ БОШЛАНДИ

Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси раиси Қаҳрамон Қуронбоев бошчилигида Республика маънавият ва маърифат маркази, Ёшлар ишлари агентлиги ва қатор масъул ташкилотлар вакиллари билан иборат делегация АҚШга ташриф буюрди.

Ташриф доирасида Уюшма раиси БМТ Бош котибининг ёрдамчиси — БМТ Ёшлар бюроси раҳбари Фелипе Паулер билан учрашди.

Бугунги кунда Ўзбекистонда ёшлар сиёсати давлат ислохотларининг марказида турибди. Ўғил-қизларни қўллаб-қувватлашга қаратилган бир қатор дастурлар амалга ошириляпти. Шу билан бирга, маҳалла тизими орқали ёшлар билан тўғридан-тўғри мулоқот қилиш, уларнинг эҳтиёжларини билиш ва манзилли ёрдам бериш имконияти шаклланимоқда. Фелипе Паулер Ўзбекис-

тонда ёшлар сиёсати, уларга берилаётган эътибор, таълим олишлари, ўзларини намоён этишлари учун жуда катта имкониятлар яратилганини эътироф этди.

— Ўзбекистон ёшлари жуда илмга чанқоқ, — деди Фелипе Паулер. — Айни пайтда дунёнинг турли нуқталаридаги нуфузли университетларда ўзбекистонлик ёшларни кўриш қувонарли. Улар орасида STEM соҳалари (инженерлик, IT, биотехнология), иқтисодиёт ва ҳуқуқ каби йўналишлар оммалашган. Бу, албатта, мамлакат келажигига ўзининг ижобий самарасини беради.

Учрашувда БМТ Ёшлар офиси билан ҳамкорликни кенгайтириш бўйича таклифлар илгари сурилди. “Junior Professional Officer” дастури доирасида ўзбекистонлик ёш мутахассисларнинг БМТнинг турли тузилмаларида малака ошириши учун квота ажратиш, 2026 йилда Самарқандда ўтказилиши режалаштирилган Ёшлар парламентлари форумини халқаро даражада қўллаб-қувватлаш ва БМТнинг расмий шерик сифатида иштирокини таъминлаш шулар жумласидан. Ташриф давом этмоқда.

ЖАРАЁН

МАҲАЛЛАЛАРДА РАҚАМЛИ БОШҚАРУВ ТўЛИҚ ЖОРИЙ ЭТИЛАДИ

Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси тақдим этган маълумотларга кўра, Президент ташаббуси билан “маҳалла еттилиги” тизимининг жорий этилгани йиғинларда аҳоли муаммоларини жойида ҳал этиш, маҳаллалардаги ишларни тизимли, тартибли, одамлар талаб ва эҳтиёжларига мос равишда йўлга қўйиш имконини бeraпти.

Бугунги кунда мамлакатимиздаги 38 миллион нафарга яқин аҳоли вакиллари 9 452 та маҳаллада истиқомат қияпти. Айни пайтда йиғинларда 57 мингдан ортиқ “еттилик” аъзолари фаолият юритмоқда. Уларнинг аҳоли ҳаёт тарзи, фаровонлиги ва ҳавфсизлигини таъминлаш бўйича олиб бoraётган саъй-ҳаракатлари натижасида жорий йил 1 июнь ҳолатига:

- 5 584 та (59 фоиз) маҳаллада жиниятчилик йўқолди;
- 5 019 та (53 фоиз) маҳаллада оу-

лавий ажралишлар кескин қисқарди;

- 1 525 та (16 фоиз) маҳаллада ишсизлик ҳал этилди;
- аҳоли муружаатларининг 88 фоизига маҳалланинг ўзида ечим топиляпти.

Шу билан бирга, 940 минг нафарга яқин фуқаро билан мулоқот ўтказилди, аниқланган 47 мингта муаммодан 21 мингта яқини “еттилик” кўмагида ҳал этилди, 26 мингдан зиёди давлат органларига юборилди (шундан 3 832 таси ҳал этилди, 23 минг 53 таси қўриб чиқилмоқда). Уюшма келгусида ўз олдига бир

қатор Стратегик мақсадларни белгилаб олган. Жумладан:

- маҳаллаларда рақамли бошқарув тўлиқ жорий этилади;
- инсон ҳуқуқлари ва гендер тенглиги маҳалла даражасида мустаҳкамланади;
- ёшлар ва аёллар учун имкониятлар янада кенгайтирилади;
- ижтимоий хизматларни стандартлаштириш ва маҳаллийлаштириш чоралари кўрилади;
- халқаро ташкилотлар билан доимий мулоқот ва самарали ҳамкорлик ривожлантириб бoriлади.

Айрим турдаги ижтимоий хизматлар ваучер тизими орқали кўрсатилади

2025 йил 19 июнда “Ўзгалар парваришига муҳтож шахсларга ваучер асосида янги ижтимоий хизматлардан фойдаланиш тартибини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Ҳукумат қарори қабул қилинди.

Қарор билан тасдиқланган тегишли Низомга асосан, ваучер тизими асосида қуйидаги беш турдаги янги ижтимоий хизматлар кўрсатилади:

- уй шароитида ижтимоий-маиший ёрдам кўрсатиш хизмати;
- уй шароитида қараб туриш хизмати;

“

Ваучернинг фойдаланилган қисми бўйича субсидия Давлат бюджетини ва Ижтимоий ҳимоя давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

- тиббий-ижтимоий реабилитация хизмати;
- кундузги қатнов асосида қараб туриш хизмати;
- шахсий ёрдамчи хизмати.

Ижтимоий хизматларни “Инсон” марказлари ва (ёки) тизим

ташкилотлари, яқка тартибдаги тадбиркорлар, юридик шахслар ёки ўзини ўзи банд қилган шахслар кўрсатади. Ундan фойдаланиш истагида бўлган шахс ёки унинг вакили “Инсон” марказига ўзи келган ҳолда ёки маҳалладаги ижтимоий ходимга ёхуд Ягона интерактив давлат хизматлари портали ёки “Ижтимоий ҳимоя” АТ орқали муружаат қилади.

Ваучер фуқароларга тегишли шартнома асосида ижтимоий хизматдан 6 ойдан кўп бўлмаган муддатда фойдаланиш ҳуқуқи билан тақдим этилади.

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ

СТРЕЧИНГ — ТИНИМСИЗ ҲАЁТДА ТАНАГА ҚУВВАТ

8-с.

Президент Шавкат Мирзиёев 24-25 июнь кунлари ДАВЛАТ ТАШРИФИ БИЛАН Мўғулистонда бўлади.

Давлатимиз раҳбарига йирик саноат корхоналарини “ЯШИЛ” ЭНЕРГИЯ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ чора-тадбирлари тақдимот қилинди.

Президентимиз Малайзия Бош вазирининг ўринбосари Фадиллох бин Юсуф бошчилигидаги ДЕЛЕГАЦИЯНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ.

ТАЖРИБА

Узоқ йиллик орзу ҳақиқатга айланди

Худудда 5 183 нафар аҳоли яшайди. Асосий “драйвер” – туризм. Қўшни Тожикистон билан чегарадошимиз. Майдонлар, асосан, лалми ерлардан иборат. Яқингача одамлар бу жойларга сув келишини, обод бўлишини орзу қиларди. Бугун “Камбағалликдан фаровонлик сари” дастури асосида ана шу орзу ҳақиқатга айланди.

Азиз МАМАТҚУЛОВ,
Бахмал туманидаги
“Қутлугобод” маҳалласи раиси.

Эндиликда қутлугободлик ишсиз ва даромадсиз аҳолининг кунлик, ойлик кирами бор. Маҳаллада камбағаллик даражаси 2022 йилда 75 фоизни ташкил этган бўлса, 2025 йил июнь ойида бу кўрсаткич 7 фоизга тушди. Яъни, рақамлар 10 баробар камайди.

Хеч шубҳасиз, камбағалликни қисқартириш Президентимизнинг энг катта ташаббуси, дейиш мумкин. Унинг сабаблари ўрганилганда, фуқароларнинг бирор-бир маълумот ёки касб-хунарга эга бўлмагани, шунинг ортидан ишсизлиги, доимий даромади йўқлиги аниқланди. Бундан ташқари, ногиронлиги ёки ўз томорқасидан унумли фойдаланмаслиги ҳам камбағалликни келтириб чиқарувчи омил ҳисобланади.

Бу масала ортда қолган 8 йилда кун тартибидан бир кун ҳам тушмади. Айни шу ҳаракат натижасида мигрантларга алоҳи-

“

“Бир маҳалла – бир маҳсулот” тамойили асосида Ўснат Барлос қишлоғи помидор етиштиришга ихтисослаштирилди. Натижада минг нафардан ортиқ аҳолининг бандлиги таъминланди.

да эътибор берилмоқда. Улар Ватанга қайтиб, ўзимизда, оиласи бағрида меҳнат қилишига шароит яратилмоқда. Уша хориждагидан икки, уч баробар кўпроқ даромад топаётганлар сони ортиб бормоқда. Бундай мисоллар маҳалламизда кўплаб топилади.

Алишер Ҳамроқулов яқингача хорижда ишлар, аммо бири икки бўлмасди. Ватанга қайтгач, дастлаб 30 сотих ерда деҳқончиликни бошлади. Кейинги йили ерни 70 сотихга кенгайтирди. Даромади 140 миллион сўмдан ошди. Жорий йил 1 гектрадан зиёд майдонга помидор экди. Кишини таъсирлантирадиган жиҳат, хорижда ишлаб, битта велосипедга пул орттира олмаган Алишер Ҳамроқулов жорий йил отасига машина совға қилди.

Яна бир маҳалладошимиз Фарид Эргашеванинг ўғиллари асосий даромадни хорижда ишлаб топарди. Камбағалликни қисқартириш борасидаги ислохотлар онахоннинг ҳаётини тубдан ўзгартирди. Фарзандларига ўз юртида, оиласи бағрида рўзгор тебратишга шароит яратилди.

Миграциядаги ёшлар билан ишлашда ҳам яхши натижаларга эришяпмиз. 22 ёшли Қувончбек мактабни тамомлагач, олий ўқув

юртига кира олмади. Қишлоқда тайинли иш йўқлиги учун оиласига кўмаклашиш мақсадида хорижга кетишга мажбур бўлганди.

Ёшларга берилган имтиёз ва имкониятдан самарали фойдаланиб, Ватанга қайтди. Оиласи бағрида тадбиркорлик фаолиятини бошлади. 2 сотих майдонга иссиқхона ташкил этиш учун унга имтиёзли кредит ажратилди. Оқова сув муаммоси ҳал этилди. Ҳозир помидор ва бодринг етиштириб, яхшигина даромадга эришмоқда.

Ишсизлик ва камбағалликни қисқартиришда ихтисослашувга алоҳида эътибор қаратганмиз. Аҳамиятлиси, имтиёзли кредит олиб, тадбиркорлигини бошлаган аҳоли эришган ютуқлар бошқа маҳалладошларни ҳам ҳаракатга келтирмоқда.

Албатта, камчиликлар йўқ эмас. Инфратузилма бўйича муаммо мавжуд. Мисол учун, Тожикистон билан чегара қишлоқда болалар оромгоҳи ташкил этилмоқда. Лекин шу ерга олиб борувчи 2 км. масофадаги йўл асфальтланиши керак. Бунинг учун туман ҳокимлигига таклиф берганмиз. Келгуси йил режасига киритилди.

МАҲАЛЛАДА
НИМА ГАП?

ҲАМЖИҲАТЛИКДАГИ САЪЙ-ҲАРАКАТ БЕСАМАР КЕТМАЯПТИ

“Ташаббусли бюджет” лойиҳаси орқали Наманган вилоятининг энг чекка ҳудудида жойлашган маҳаллалар инфратузилмаси яхшиланиб бормоқда.

Учкўрғон туманидаги “Каттачек” ҳамда Уйчи туманининг “Бўстон” маҳаллаларида ички йўллар асфальтланмоқда.

– Айни пайтда “Ташаббусли бюджет” лойиҳаси орқали “Каттачек” ҳамда “Бўстон” маҳаллаларида йўл инфратузилмасига доир муаммоларга ечим топилди, – дейди **Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси Наманган вилояти бошқармаси бошлиғи Илҳомжон Икромов**. – Жумладан, “Каттачек” маҳалласининг Дўстлик кўчасидаги 4 километр ички йўл асфальтланмоқда. Бунинг учун 1 миллиард 350 миллион сўм маблағ ютиб олинди.

Уйчи туманидаги “Бўстон” маҳалласи аҳолисининг ҳамжиҳатлиги, саъй-ҳаракати билан лойиҳанинг биринчи мавсумида 1,5 миллиард сўм маблағ ютиб олинган. Айни кунларда Янги ҳаёт кўчасининг 2 850 метр ички йўли асфальтланмоқда. Эътиборлиси, “Ташаббусли бюджет” орқали мавжуд тўққизта кўча тўлиқ замонавий кўринишга келди.

Ўтган йиллардаги натижалар таҳлиliga кўра, маҳаллалардаги йўл, электр таъминоти, ичимлик сув билан боғлиқ муаммоларнинг катта қисми халқ овози, хоҳиш-истаги ва ташаббускорлиги билан ҳал бўлмоқда.

БУНЁДҚОРИК

“Еттилик” янги бинода иш бошлады

“Камбағалликдан фаровонлик сари” дастури доирасида Қўшрабoт туманидаги “Қоратош” маҳалласининг янги биноси фойдаланишга топширилди.

– Ушбу бино “Қарвон файз” масъулияти чекланган жамияти қурувчилари томонидан ҳомийлик маблағи ҳисобига қад ростлади, – дейди **Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси тумани бўлими бошлиғи Абдинаби Холбеков**. – Бинонинг фойдаланишга топшириш жараёнига бағишлаб катта тадбир ташкил этилди. Унда туман ҳокимлиги мутасаддилари, маҳалла ходимлари, фаоллар ва жамоатчилик вакиллари иштирок этди. Замонавий лойиҳа асосида барпо этилган бинода “маҳалла еттилиги” ходимлари учун барча шароит яратилган.

Шунингдек, аҳолига янада қулай шарт-шароит яратиш ва маҳалла инфратузилмасини яхшилаш мақсадида ҳудудда жойлашган Эҗтан қишлоғининг 4 километр ички йўлига кум-шағал тўкилди.

ИБРАТ

Кичик мўъжиза яратган аёл

Агар инсон астойдил хоҳласа, мўъжизалар ярата олади. Тошлоқ туманидаги “Пиёзчилик” маҳалласида яшовчи Дилноза Мамажонована шундай матонат ва сабр эгаси.

Мафтуна
МАМАСИДДИҚОВА.

Бундан 6 йил аввал унинг оиласи эҳтиёжмандлар рўйхатида турар, ёрдамга муҳтож эди. Рўзгор камини тўлдириш учун турмуш ўртоғи хорижда ишлашга мажбур бўларди. Мана шу каби кентикларни тўлдириш, бошқалар каби фаровон ҳаётга эришиш иштиёқи Дилноза Мамажоновани тадбиркорлик сари етаклади.

Дастлаб қайнотаси олиб берган битта тикув машинаси билан иш бошлади. Осон бўлмади. Кўлида ёш боласи билан ёруғ кунлар сари интилаверди. Чунки турмуш ўртоғининг ёнига киришга, рўзгор камини тўлдиришга мажбур эди.

Ёлғиз ўзи битта тикув машинаси билан иш бошлаган аёл бир йилда 4 нафар маҳалладоши бандлигини таъминла-

ди. Уч йилда ишчилари сони 10 нафарга етди. Фаолияти аста-секин кенгайиб борди. Яшаш хонадонининг битта хонасида устакхона ташкил қилди. Дастлаб эркаклар оёқ кийимининг устки қисмларини тикиш билан шуғулланган бўлса, бугун барча оёқ кийимлар учун 10 хилдан ортиқ турдаги қисмларни тайёрлайди. Аёллар учун тайёр ҳолатда шиппаклар етказиб беради. Дилнозани қишлоқдошлари бугун “қосиба аёл” деб аташади.

Ўтган йили фаолиятини янада кенгайтириш учун маҳалла масъуллари кўмағида 100 миллион сўм имтиёзли кредит олди. Натижада ишчилари сони 27 нафарга етди. Аҳамиятлиси, уларнинг барчаси – маҳалла аёллари. Бири тикади, яна бири елимлайди, бошқаси безак беради. Касаначилик асосида қўшни хонадонларда яшовчиларни ҳам ишли қилган.

Бу санаб ўтганларимиз оддий оила бекасининг 6 йиллик натижалари сарҳисоби. Атига бир неча йил аввал “менга иш беринг” деб юрган аёл бугун иш берувчига айланди. Келгусида режалари бундан-да улкан. Фаолиятини янада кенгайтириш, маҳалла марказида катта устакхона очиш истагида тинмай ишланмоқда. Ҳозир қўли-қўлига тегмайди, буюртмалар кўп. Энди бир ўзи учун эмас, маҳалладошлари тақдирига дахлдорлик ҳисси билан яшамоқда.

Президент Шавкат Мирзиёев ТАШҚИ САВДО ВА ТРАНСПОРТ-ЛОГИСТИКА соҳаларида кечиктириб бўлмайдиган чоралар муҳокамаси бўйича йиғилиш ўтказди.

Президент фармониغا асосан, давлат фуқаролик хизмати ЯНГИ ЁНДАШУВЛАР АСОСИДА ташкил этилади.

2026 йил 1 январдан давлат хизматига биринчи марта қабул қилинганганлар билан меҳнат шартномаси ДАСТЛАБ БИР ЙИЛ МУДДАТГА ТУЗИЛАДИ.

ТОМОРҚА МАКТАБИ

САБЗАВОТ ВА МЕВАЛАРНИ ИССИҚДАН ҚАНДАЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШ КЕРАК?

Ҳаво ҳароратининг бирданига кўтарилиб кетиши мевали дарахтлар ҳамда узумларга жиддий зарар келтиради. Бунинг оқибатида уларнинг сифати бузилиб, узоқ сақлаш ҳамда ташишга яроқсиз бўлиб қолади.

Рустам Низомов, Сабзавот, полиз экинлари, картошкачилик илмий-тадқиқот институти директори.

Шу боис мевали боғларда бир қатор тавсияларга амал қилинса, турли кўнгилсизликларнинг олди олинади. Биринчи навбатда, дарахтларни кўннинг салқин вақтида сўғориш керак. Шох-шаббасининг ички ва ташқи қисмига мунтазам сув пуркаб туриш, қалин моддаси (оқ кум) билан меваларга ишлов бериш лозим.

Токзорларда эса ҳавонинг жазирама иссиғида қуйидаги тадбирлар ўтказилади. Сўғорилиб, туп атрофлари юмшатилади. Хомток қилинмаган токзорларда хомток ўтказилмайди, агар биринчиси амалга оширилган бўлса, иккинчиси тўхтатиб турилади. Ҳар бир шингилни тўғри қўёш нуридан ҳимоя қилиш учун атрофи барг билан ўраб қўйилади. Шингиллар юзасининг юқори ҳарорат натижасида қизишининг олдини олиш учун мунтазам сув пуркаб турилади.

Иссиқ об-ҳаво сабзавот экинлари парваришига салбий таъсир кўрсатиб, обир ҳолатга тушишига олиб келади.

Помидор, ширин қалампир, баклажон ўсимликлари экилгандан, то гуллашни бошлаган вақтга қадар 40-45 кунгача сувсизликка чидайди. Бу даврда уларнинг гуллари тўкилади, барглари тўқ-яшил тусга киради, кун иссиқ пайтларда барги сўлиганга ўхшаб кичраяди, ер устки қисмлари ривожланиш секинлашади. Агар мева туғиш вақтида сўғориш тўхтатилса, 30-35 кун чидайди. Бу вақтда туганаклар тўкилади, мевалари майдалашади, барглари букилиб қолади. Ҳосилдорлик 40-50 фоизгача камаяди. Мева пиша бошлаган даврда бу жараён 15-20 кунга қисқаради. Пишган ва пишмаган мевалар учки қисмдан сарғайиб, чириш бошланади.

Бундай шароитда сабзавот экинлари парваришида энг муҳим агротехник тадбирларни ўз вақтида ва сифатли амалга ошириш талаб этилади.

Тунда сўғориш, далада сувчилар назоратини ташкил этиш, сўғоришни маҳаллий ўғитлар билан, шарбат усулида ўтказиш, сувдан кейин қатор ораларига ишлов бериш лозим.

Ишчи гуруҳ иши давом этяпти

Маҳаллаларда мавжуд муаммоларни жойида ҳал этиш, аҳолининг тақлиф ва мурожаатларини ўрганиш мақсадида Зомин тумани ҳокимлиги мутасаддиларидан иборат ишчи гуруҳ фаолият олиб бормоқда. Навбатдаги очиқ мулоқот “Оқтепа” маҳалласида бўлиб ўтди.

— Тадбир давомида маҳалла аҳолисидан жами 12 та мурожаат келиб тушди, — дейди **Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси Зомин тумани бўлими бошлиғи Собир Фармонов**. — Уларнинг тўрттаси жойида ижобий ҳал этилди. Қолган саккизта мурожаат қўшимча ўрганиш ва вақт талаб қилган

ни сабабли масъул ташкилотларга топширилиб, назоратга олинди.

Мурожаатлар тахлилига кўра, аҳолини қийнаётган муаммолар, асосан, инфратузилма, бандлик, коммунал хизматлар, ижтимоий муҳофаза, ичимлик сув таъминоти бўйича экани аниқланди.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

ТАШАББУС

Ҳар оиланинг доимий даромад манбаи бор

Бугун қайсики, худудга бормайлик, янгиланишларга, маҳаллалар қиёфаси ўзгарганига гувоҳ бўляпмиз. Худудларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш, камбағалликни қисқартириш, жиноят ва ажралишларнинг олдини олиш, бандликни таъминлаш, тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш борасида ижобий натижаларга эришилмоқда. Пировардида, аҳолининг турмуш шароити яхшиланиб, даромади ошмоқда. Буни Хива туманидаги “Парчанхос” маҳалласи мисолида кўриш мумкин.

Латофат ЮСУПОВА,
Хоразм вилояти.

Маҳалла Хива туманининг қадимий масканларидан саналади. Тарихий илдизи бир неча асрларга бориб тақалади. Худуддаги 670 та хонадонда 3,5 минг нафарга яқин аҳоли яшайди. “Драйвер” — қишлоқ хўжалиги. Бундан ташқари, хунаремандчилик қўшимча “ўсиш нуқтаси” сифатида танлаб олинган. Боиси бу ерда уста-хунаремандлар кўп. “Маҳалла еттичилиги” кўмаги билан соҳа янада ривожлантирилмоқда. Ҳоким ёрдамчиси талабгорларга имтиёзли кредит ва субсидия олишда кўмаклашмоқда.

Ойбек Абдукаримов — мебелсоз. “Устоз-шогирд” аънасини йўлга қўйиб, ёшларга қасб сирларини ўргатиб келмоқда. Ўзи ҳам бир неча йил шогирд сифатида хунаремандчилик билан банд бўлган. Кейинчалик хонадонидида устахона очиш истаги уйғонган. Ана шу қизиқиш ташаббусга, ташаббус тадбиркорликка айлانган. Ҳозир муъжазгина устахонада катта ишларга бош қўшмоқда. Шогирд сифатида ишлаётган маҳалла ёшлари қўшимча даромад топмоқда. Эшик, зина ва дераза ромларининг бир неча турлари буюртма асосида етказиб берилмоқда. Мухими, маҳаллий маҳсулот ҳамёнбоп нархларда ишлаб чиқариляпти.

Маҳалла ҳоким ёрдамчиси Шерзод Отамуродовнинг айтишича, мебелсозликдан ташқари, худудда ишсизлик

“Парчанхос” маҳалласи аҳолиси асосан гул, манзарали ва мевали дарахт кўчатлари етиштириш ортдан катта даромад топишяпти. Оилалар томорқада турли хил гуллар билан бирга бодринг, помидор етиштириб, доимий даромад манбаига эга бўлмоқда.

ва камбағалликни қисқартириш учун иссиқхоначиликка алоҳида эътибор берилмоқда. Мисол учун, Назира Оллаберганова шундай ташаббускор ва меҳнатсевар тадбиркорлардан. Унинг интилиши юқори баҳоланиб, “Фаол тадбиркор” ҳамда “Намунали томорқачи” кўрак нишонлари билан тақдирланган. Хонадон томорқасидаги хилма-хил дарахт ва экин турларини кўриб, дилингиз яйрайди. Даромад ҳам шунга мос. Йилига 100-150 млн. сўм соф фойда топмоқда. Мева ва сабзавотлар, кўкат ва гул кўчатлари баравж ривожланмоқда. 20 нафар хотин-қиз доимий ҳамда мавсумий иш билан таъминланган. Хонадоннинг томорқачиликдаги тажрибаси маҳаллада оммалаштирилмоқда.

Яна бир “ўсиш нуқта” — гулчилик. Бу соҳада ҳам намунали тадбиркорлар талайгина. Улардан бири — Насиба Отажонованинг асл касби ўқитувчилик. Фаолиятининг завқли ва даромадли жиҳатларини бирлаштира олгани учун бугун гулчи-тадбиркорга айланган. Хонадонидида етиштирилётган гул кўчатлари кўйлаб корхона ва ташкилотларга, қолаверса, вилоятнинг турли худудларини ободонлаштириш учун етказиб берилляпти. Ранг-баранг, оромбахш гуллар қилишга завқ берибгина қолмай, хозирда тадбиркорликнинг юқори даромадли турига айланган.

Бир сўз билан айтганда, ҳеч бир ташаббус, тақлиф эътиборсиз қолмаяпти. Шунинг учун маҳалла ишсизлик ва камбағалликдан холи худудга айланмоқда.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Курьер ўзини ўзи банд қилган ҳисобланадими?

Зокиржон НОСИРОВ.
Чирчиқ шаҳри.

— Бугунги кунда курьерлик хизмати ривожланиб бормоқда. Агар мен шу фаолият тури билан шугуллансам, ўзини ўзи банд қилган ҳисобланамини?

Аброрбек ЭЪЗОЗХОНОВ,
“Мадад” ННТ ҳуқуқшуноси:

— “Электрон тижоратда курьерлик хизмати фаолиятини амалга ошириш тартиби тўғрисида”ги низомида электрон тижоратда курьерлик хизмати фаолиятини амалга ошириш тартиби белгиланган.

Унга кўра, курьер тадбиркор ҳамда етказиб бериш хизмати операторлари билан меҳнат шартномаси ва фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар асосида товарларни етказиб берувчи жисмоний шахс, шу жумладан, ўзини ўзи банд қилган шахс ҳисобланади.

Етказиб бериш хизмати операторлари ва курьерлар, шартномада назарда тутилган бўлса, харидорлар-

дан товар ва (ёки) етказиб бериш хизматлари учун тўловларни қабул қилишга ҳақли. Бу ҳолатда, назорат-касса техникасини мажбурий қўллаш, электрон ёхуд қоғоз шаклида чек (квитанция) тақдим этилиши лозим.

Озёқ-овқат маҳсулотларини етказиб беришда транспорт воситалари ва термоконтейнерларни тоза ҳамда соз ҳолатда бўлиши, мунтазам ювилиши ва дезинфекция қилинишига амал қилиш лозим.

Курьерга маҳсулотнинг қадоғини ўзбошимчалик билан очиш, харидорларнинг шахсий ва етказиб берилаётган товар ҳақидаги маълумотларни учинчи шахсларга ошкор қилишга йўл қўйилмайди.

БИЛАСИЗМИ?

СУБСИДИЯ ВА ССУДАГА АРИЗА ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА!

Ишсиз фуқароларга субсидия (қайтарилмайдиган маблағ) ва ссуда (фоизсиз қарз) ажратиш бўйича аризалар қабули бошланди. Жисмоний шахслар қуйидаги 3 та йўналишда мурожаат қилишлари мумкин.

- Уруғлик ва кўчатлар сотиб олиш учун субсидия (**1 125 000 сўмгача**).
 - Миграциядан келган шахсларга қишлоқ хўжалиги кооперативларига устав фонди қиритиш учун субсидия (**3 750 000 сўмгача**).
 - Камбағал оила аъзоларига зарур асбоб-ускуналар учун ссуда (**18 750 000 сўмгача**).
- Мазкур маблағлардан фойдаланиш учун асосий талаблар:
- “Ижтимоий ҳимоя ягона реестри” ёки “Камбағал оилалар реестри”га қиритилган оила эгаси ёки аъзоси бўлиш;
 - ишсиз деб эътироф этилган бўлиш керак.

Иқтидорли бошқарувчилар ва лидерларни, янги авлод раҳбарларини аниқлаш ва танлаш бўйича “ТОП-100” ДАСТУРИ ЖОРИЙ ЭТИЛАДИ.

2026 йил 1 январдан ДАВЛАТ ОРГАНЛАРИ ФАОЛЛИГИНИНГ МИЛЛИЙ РЕЙТИНГИ жорий этилади.

2025 йил 1 августдан РАҲБАР ХОДИМЛАР УЧУН ТАНЛОВЛАР Давлат фуқаролик хизматчилари вакант лавозимларининг ягона портали орқали ўтказилади.

МОҲИЯТ

Акция ва чегирмалар ҳуқуқий тартибга солинади

Бугун савдо масканларию дўконларда, ижтимоий тармоғу телевизорларда турли хил чегирма ва акциялар эълонига гувоҳ бўласиз. Энг оммалашганлари “...990 сўм”, “...70 фоизгача”, “ҳаммаси 10 минг сўм”... Ўйлаб қоласан киши, агар ростдан ҳам 70 фоиз чегирма бўлса, тадбиркор қандай фойда кўрар экан?!

Мақсадбек ҚЎЧҚОРОВ.

Бундай эълонларнинг барчаси маркетинг усулнинг бир кўриниши бўлиб, одамларни ўзига чорлашдир. Бу турдаги акция ва чегирмалар эълони уй қурилиши бизнесида ҳам кўпайган. Афсуски, айрим акциялар содда фуқароларни ҳув тушираётгани ҳам бор гап. Шу боис акция ва чегирмаларни ҳуқуқий тартибга солишга доир янги тартиб лойиҳаси ишлаб чиқилди.

Президентнинг 2025 йил 30 январдаги “Ўзбекистон — 2030” стратегиясини “Атроф-муҳитни асраш ва яшил иқтисодиёт” йилида амалга оширишга оид Давлат дастури тўғрисида”ги фармони билан тасдиқланган “Ўзбекистон — 2030” стратегиясини амалга оширишга оид Давлат дастурида истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мақсадида чакана савдода акция ва чегирмаларни ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солиш ва давлат назоратини таъминлаш вазифаси белгиланган эди.

Янги тартиб лойиҳасида акция ва чегирмаларга оид асосий тушунчаларга ҳуқуқий таъриф берилди. Яъни:

— **акция** — истеъмолчиларни жалб қилиш ва сотувни рағбатлантиришга қаратилган махсус шартлардаги таклиф;

— **чегирма нарх** — аввалги нархдан маълум фоиз ёки суммада арзонлаштирилган нарх;

— **чегирмагача бўлган нарх** — охириги 30 кун давомида амалда бўлган энг паст нарх ҳисобланади ва унинг ҳаққонийлиги сотувчи томонидан исботланиши шарт.

Рақобатни ривожлантириш ва истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш кўмитаси мазкур лойиҳани ишлаб чиқиш жараёнида чакана савдода акциялар ўтказиш ва чегирмалар тақдим этиш бўйича Германия, Франция, АҚШ, Канада, Жанубий Корея, Япония ва Хитой давлатларидаги меъёрий амалиётларни ўрганди. Уларда сунъий чегирмалар тақиқланади (масалан, аввал нархни ошириб, сўнг “чегирма” қилиб кўрсатиш), “олдинги” нарх ҳақиқий ва ҳужжатли бўлиши шарт.

Вазирлар Маҳкамасининг “Чакана савдода акциялар ва чегирмаларни ташкил қилиш, ўтказиш тартиби такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасида чакана савдо қоидаларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қарори билан ишлаб чиқилган лойиҳада белгиланган талабларга кўра:

— чегирма нархи фақат сўнги 30 кун ичида амалда бўлган энг паст нархдан келиб чиққан ҳолда белгиланиши шарт;

— акциялар ҳақидаги маълумотлар солиқ органларига камида 10 кун олдин тақдим этилиши лозим;

— сунъий равишда нархни ошириб, кейин арзонлаштириб кўрсатиш ман этилади;

— сотувчилар акция ва чегирмалар тўғрисида аниқ, тўлиқ ва тушунарли маълумот тақдим этишлари керак (амал қилиш мuddати, товар туркуми, шартлар ва ҳ.к.);

— акция давомида чегирмалар, бонус ва бошқа имтиёзлар амалда бўлиши таъминланиши лозим;

— товарлар нархига нисбатан чегирмалар аниқ кўрсатилиши, истеъмолчи сўраган тақдирда, аввалги нархлар ҳақидаги маълумот тақдим этилиши шарт.

Ушбу долзарб соҳани тартибга солишда кенг жамоатчилик фикри ва таклифлари муҳим аҳамият касб этади. Шу боис мазкур лойиҳа кенг жамоатчилик муҳокамаси учун жорий йил 5 июлгача (regulation.adliya.uz) тақдим этилди. Сиз ҳам ушбу лойиҳа муҳокамасида ўз таклиф ва мулоҳазаларингизни билдиринг!

Тўғри йўл ва маслаҳат мақсадга тез етказади

Бугун ҳар бир ҳудудда “маҳаллабай” ишлаш тизими ўзининг ижобий натижаларини кўрсатяпти. Айниқса, солиқ ходимларининг “маҳалла еттилиги” таркибига киритилиши барча учун фойдали бўляпти. Масалан, мен аввалгидек, фақат жисмоний шахсларнинг мол-мулк ва ер солиғини ундириш билан эмас, балки йигирмадан ортиқ йўналиш бўйича манзилли ишляпман. Натижада солиқ соҳасига оид барча масалалар маҳалланинг ўзида ҳал этиляпти.

Азиза ЮНУСОВА,
Нурафшон шаҳридаги
“Тўйтепа” ва “Учкун”
маҳаллалари солиқ
инспектори.

“Маҳаллабай” ишлаш жараёнида солиққа оид барча масалалар ойнадек кўринапти. Ким норасмий савдо-сотик ишлари билан шуғулланаётгани, кимдир харидорга чек бермаётгани, яна кимдир иш ўрнини яшираётгани кафтдек намоён бўляпти. Шу боис ҳар куни одамлар билан мулоқотда бўлиб, уларга солиқ қонунчилигининг мазмун-моҳиятини тушунтириб, тадбиркорларга онлайн назорат-касса машиналаридан мунтазам фойдаланиш, харид чекларини бериш, ишчи-ҳодимлар сонини яширмаслик, ҳисоботларни ўз вақтида топшириш, камчилик ва хатоликларга йўл қўймаслик кераклигини айтяпман.

Тадбиркорлик билан шуғулланишни истаётган фуқаролар билан мулоқотда бўлиб, уларнинг имконияти ва шароитларидан келиб чиқиб, йўл-йўриқ ва маслаҳат бериш. Баъзи одамлар ҳали тадбиркорлик фаолиятини қандай юритишни билмайди, лекин номига фирма очиб, кредит оляпти. Бу камбағалликни қисқартиришга эмас, балки баттар камбағал бўлишига олиб келади. Фирма очгандан кейин камида иккита иш ўрни яратиши керак. Айланма маблағи бўлиши,

ҳар ой солиқ ҳисоботларини топшириши зарур.

Аслида, фирма очмасдан ҳам ўзини ўзи банд қилган ҳолда даромад топиш мумкин, лекин ҳоким ёрдамчиси ёки банк ходими “КРП” тизимида юқори балл олиш учун аҳолига нотўғри маслаҳат бериш ҳолати кузатиляпти. Масалан, яқинда олдимга бир аёл киши келди. У ўзининг номига фирма очиб, автосалондан “Cobalt” машинаси олаётганини айтиб қолди. “Нега бундай қиляпсиз, бу машинани олгач, фирма ишини қандай юритасиз?”, десам, ҳайрон бўлиб, “банк ходимлари шундай қилишди”, дейди. Маслаҳатимиздан сўнг банкка бориб, фирма очишни тўхта-тиш бўйича ариза топширди.

Ўзини ўзи банд қилиб, бирор иш бошлаган, янги ташкил этилган корхона ва фирмалар фаолияти билан танишиш, уларга солиққа оид зарур маслаҳатлар бериш учун маҳаллаларда кўп юраман. Яқинда фирма очиб, кредитга қўй олган бир фуқаронинг хонадониди бўлдим. У кишидан фаолияти қандай кетаётганини, солиққа оид бирор муаммоси бор-йўқлигини сўраганимда, қўйларни сотиб юборганини билдирди.

Яна бир фуқаро авто-транспортларга техник хизмат кўрсатиш учун фирма очган. Унинг ёнига бориб, даромад қандай бўлаётганини сўрасам, ишни қандай бошлашни билмаётганини билдирди.

Бугунги кунда “Тўйтепа” ва “Учкун” маҳаллаларида 60 та юридик шахс, 16 та нодавлат нотижорат ташкилоти, 418 нафар якка тартибдаги тадбиркор фаолият юритяпти. 26 та деҳқон хўжалиги ташкил этилди. 576 нафар фуқаро ўзини ўзи банд қилган. 860 та мол-мулк ва 820 та ер солиғи тўловчиси бор.

Афсуски, ҳудудларда ана шундай ҳолатлар мавжуд. Бу эса оддий одамларга жабр бўляпти. Чунки фирма очиб, фаолият юритмаса, ўз вақтида солиқ тушумлари ва ҳисоботлар топширилмаса, автоматик равишда жарима ҳисобланади.

Шу билан бирга, берилаётган имтиёз ва имкониятлардан самарали фойдаланиб, маслаҳатларимизга қулоқ тутиб, яхши ишлаётган

тадбиркорлар ҳам кўп. Масалан, Зокиржон Алматов “Нурафшон чорва” оилавий корхонасини ташкил этиб, чорва молларидан ташқари, қишлоқ хўжалиги ва қурилиш моллари ишлаб чиқариш йўналишида фаолият юритяпти. У киши оила аъзоларидан ташқари, қўшимча 6 та иш ўрни қўзғатган. Хунарманд Комилжон Раҳимбердиев якка тартибдаги тадбиркор сифатида турии хил мебель

жиҳозлари ишлаб чиқаряпти. Қувонарлиси, у икки нафар маҳалладошини ишли қилди. “Хунарманд” уюшмаси аъзоси Рустам Умирбоев ЯТТ фаолиятини йўлга қўйиб, турли хил эсдалик гул буюмлари асяапти. Олдин ишсиз бўлган Муаззам Норева эса келин қўйлаклари тикиб, уларни ижарага бериш билан шуғулланыпти.

Мақсадимиз — бўлажак тадбиркорларга тўғри йўл кўрсатиш. Шу асосида “Тўйтепа” маҳалласида хизмат кўрсатиш, металл буюмлардан турли хил темир маҳсулотлари тайёрлаш, савдо-сотик, гуллардан эсдалик буюлар асяш ривожланди. “Учкун” маҳалласида эса нон ҳамда қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқариш кенгайди. Бунинг натижасида солиқ тушумлари ортиб, тадбиркорларнинг товар айланмаси ўсяпти.

ХАБАРДОРМИСИЗ?

ҚҚСнинг 50 фози қайтарилади

2025 йил 1 апрелдан 2028 йил 1 январга қадар чорвачилик ва паррандачилик хўжаликлари томонидан бюджетга тўланган ҚҚСнинг 50 фози ҳар ойнинг 25-санасига қадар қайтарилади.

ҚҚС

ни қайтариш учун “my3.soliq.uz”даги шахсий кабинет орқали ариза юборилиши керак. Бунинг учун солиқ даврида (ойлик) ўзида ишлаб чиқарилган йирик ва майда шохли моллар гўшти, сuti ҳамда парранда гўшти ва тухумини реализация қилишдан олинган умумий тушуми (МХИК бўйича) жами товар айланмасининг 90 фоиздан кам бўлмаслиги керак. Мулк ёки ижара ҳуқуқлари асосида фойдаланиладиган ер участкаларига эга бўлиши лозим. Ҳисобот даврида ҚҚС бўйича тақдим этилган солиқ ҳисоботида мувофиқ ҳисобланган солиқ бюджетга тўлиқ тўланганлиги тасдиқланиши зарур.

Мурожаат автоматлаштирилган дастур орқали шаклланади ва кўриб чиқилади. Тадбиркорлик субъекти солиқ ҳисоботини тақдим этгандан сўнг, лекин уч ойдан кечиктирмасдан тўланган солиқнинг бир қисmini қайтариш учун мурожаат қилишга ҳақли.

Маълумот учун, жорий йилнинг 23 июнь ҳолатига (16 июндан бошлаб) 21 та чорвачилик ва паррандачилик хўжаликларидан 338,9 миллион сўмлик тўланган ҚҚСни қайтариш бўйича аризалар келиб тушган. Шундан 325,4 миллион сўм ҚҚС қайтарилган, 13,5 миллион сўми эса бошқа солиқ қарздорлигига ҳисобланган.

Солиқ қўмитаси Ахборот хизмати.

СЎРАГАН ЭДИНГИЗ...

ҚУЁШ ПАНЕЛИ ЎРНАТГАНГА ҚАНДАЙ ИМТИЁЗ БОР?

Ботир ЧОРИЕВ. Сурхондарё вилояти:

— **Ҳйимизга 10 кВт.ли қуёш панели ўрнатганмиз. Бизга солиқдан имтиёзлар борми?**

Музаффар НАЗАРОВ,
Солиқ қўмитаси
бошқарма бошлиғи
ўринбосари:

— Албатта, бор. Қуёш панели ўрнатганлар учун ҳар йили ҳисобланган ер солиғи суммаси 1 базавий ҳисоблаш миқдори (375 000 сўм)дан ошмайдиган суммага камайтирилади. Бу жараёнда имтиёз ер участкасига эгалик ҳуқуқи мавжуд ва рўйхатдан ўтказилган ҳолатлардагина берилади. Шунингдек, ҳар

йили ҳисобланган мол-мулк солиғи суммаси 2 БҲМ(750 000 сўм)дан ошмайдиган суммага камайтирилади.

Ушбу имтиёздан фойдаланиш учун солиқ идораларига асослантирувчи ҳужжат — қўчмас мулк жойлашган жой бўйича энергия таъминоти ташкилоти берган қайта тикланувчи энергия манбалари(КТЭМ) дан фойдаланиш тўғрисидаги маълумотнома-ни тақдим этиш керак.

Маълумотномада қўчмас мулк манзили (кадастр рақами),

КТЭМ ўрнатилган сана ҳамда электр энергиясини тўплаш тизимига эга бўлганда электр энергиясини тўплаш (аккумулятор) фози (25 фоиздан кам бўлмаган) кўрсатилган бўлиши лозим.

Солиқ имтиёзлари умумий қуввати 1 кВт.дан ортиқ бўлган КТЭМ ўрнатилганда, ҳар бир объект бўйича бир маротаба қўлланилади. Масалан, 100 кВт. гача бўлса, ўрнатилган ойдан бошлаб, 3 йил давомида, қуёш панеллари қувватидан 25 фоиздан кам бўлган электр энергиясини тўплаш тизимига эга КТЭМни ўрнатганда эса 10 йил давомида амал қилади.

Зиплайнлар ва канатли парклар (тайпарклар) ташкил этиш учун 100 МИЛЛИОН СЎМГАЧА СУБСИДИЯ берилади.

Имтиёзли тоифалар учун ТИББИЙ ХИЗМАТЛАР НАРХЛАРИ бирхиллаштирилади.

Хитой Эксимбанки телекоммуникация соҳасидаги лойиҳалар учун ЎЗБЕКИСТОНГА 500 МИЛЛИОН ДОЛЛАР АЖРАТДИ.

ВИРУСЛИ СОХТА ХАБАР: уларни очманг, дарҳол ўчириб ташланг!

Бугунги кунда кибержиноятчилар алдов йўли билан мессенжерлардаги аккаунтларингизни эгаллаб олиб, сизнинг номингиздан бошқаларга зарарли дастурларни юбормоқда.

Жиноятчиларнинг тузоғига эътибор беринг. **Фирибгарлар сизга телеграм орқали судга чақирув, мажбурий ижро бюросидан пул ундирув ёки қарздорлик бор, деган мазмундаги, шунингдек, тез фурсатларда тўлаб қўйилиши талаб қилинадиган сохта файлни юборишади.** Сиз қизиқиб сохта файлни очган заҳотингиз, фирибгарлар телеграмингизга ва унга боғланган пластик картангизга уланиб олишади. Сўнг сизга **“Муҳим огоҳлантириш, фақат компьютерда очинг”**, деб номланган сохта ворд файли келади. Эътиборли томони, ушбу вирусли

хабар сизга яқин дўстингиз ёки қариндошингиз номидан юборилган бўлади. Агар сиз дўстингиздан келган бундай сохта файлни айтилганидай компьютерда очсангиз, фирибгарлар тузоғига тушган бўласиз. Дастлаб файл очилмайди, тушунарсиз иероглиф кўринади. Аммо орадан вақт ўтгач, телеграмдаги аккаунтингиз ўз-ўзидан ўчиб кетади. Қайта тиклаганингизда сизнинг номингиздан худди шундай вирусли сохта хабар автоматик равишда барча дўстларингизга юборилган бўлади. Агар сиз ҳам шу тарика фирибгарлар тузоғига тушиб қолган бўлсангиз, телеграмдаги **“созламалар”** рукнига кириб, **“фаол сеанслар”** бўлимини кўз-

дан кечиринг. Бу ерда бошқа бегона телефон курилмаси сизнинг аккаунтингизга қўшилиб қолган бўлади. Нотаниш курилмани рўйхатдан дарҳол ўчириб ташланг. Дикқат, юқоридаги текширувни доимо амалга оширинг!

Шу ўринда эслатиб ўтаимиз, ҳар қандай кўринишдаги шубҳали “SMS”, телеграмдаги ёлғон хабарлар, реклама ва турли эълонларга эътиборлироқ бўлинг! Уларни очманг ва дарҳол ўчириб ташланг!

Огоҳ бўлинг, бу каби таҳдидлардан ўзингиз ва яқинларингизни асранг!

Тошкент шаҳар ИИББ Ахборот хизмати

Аҳоли ўз мурожаатини тезкор йўллаш имконига эга бўлди

Шерзод ЎРОЗБОЕВ, Гулистон шаҳридаги “Обод юрт” маҳалласи профилактика инспектори.

“Обод юрт” маҳалласи Гулистон шаҳар марказида жойлашган. Бу ерда фаолият юритаётган вилоят марказий шиfoxонаси, деҳқон ва кийим-кечак бозори, турли хусусий клиникалар кечая кундуз одамлар билан гавжум. Шу боис туну кун хшчуёرمىз. Бу борада “маҳалла еттилиги” аъзолари, кўча бошилари, Миллий гвардия ва патруль-пост ходимлари яқиндан кўмак берапти.

Икки йил аввал мазкур маҳаллада иш бошлаганимда ўғрилиқ жиноятлари сабаб “кизил” тоифада эди. Шу сабаб дастлаб ҳудудга келиб-кетувчилар кўпчилигини инобатга олиб, асосий кириш-чиқиш кўчаларга, шиfoxона ва бозор ҳудудларига, жамоат жойлари ҳамда савдо дўконларига замонавий видеокузатув курилмалари қўйиб, уларни Гулистон шаҳар ички ишлар бўлимига интеграция қилдик. Ҳар бир объектни Қўриқлаш хизмати пултига улатдик. Натижада бутун ҳудудни бир манзилда кузатиб, кўплаб ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга эришдик.

Эндилиқда хизмат хонамда бўлмаган

пайтимда ҳам аҳоли ўз мурожаатини менга онлайн йўллаши мумкин. Бунинг учун бозор ва шиfoxона ҳудудида ўрнатилган “SOS” чақирув тугмасини босса кифоя, электрон планшетим ва мобиль телефонимга хабар келади. Шу орқали ҳар қандай вазиятни тезкор бартараф этиш имконияти яратилди. Шунингдек, одамлар бирор нохуш ҳолатларга гувоҳ бўлса, менга алоқага чиқишади. Оилам билан ушбу маҳаллада профилактика инспектори учун курилган хизмат уйида яшаётганим учун туну кун воқеа жойига зудлик билан етиб бораман. Қолаверса, кечая кундуз шу ҳудудда бўлиб, жиноятчиликнинг олдини олиш, фуқаролар осойишталиги ва хавфсизлигини таъминлашда қўл келяпти.

Маҳаллада хавфсиз муҳитни яратиш, ҳуқуқбузаликларнинг барвақт олдини олиш бўйича самарали иш ташкил этилган бўлиб, “маҳалла еттилиги” аъзолари билан мустақкам ҳамкорлик ўрнатилган. Агар бирор кўнгилсиз ҳолат юз берса, зудлик билан “еттилик” иштирокида манзилга етиб борамиз ва муаммони жойида ҳал этиш чораларини кўрамыз. Низоли, спиртли ичимликка ружу қўйган, муқаддам судланган фуқароларни алоҳида тоифаларга ажратиш, улар билан манзилли ишлаяпмиз. Ҳар бири ҳақида “еттилик” аъзоларига ижтимоий профилактик хулосаси асосида бириктириб, ижтимоий-маиший муаммо-

ПРОФИЛАКТИКА ҲУДУДИ

ларини биргаликда ҳал этапмиз. Бироқ илгари ўғрилиқ ва гиёҳвандлик моддалар савдоси билан судланиб чиқиб, пробация хизматига олинган ва унинг тартиб-қоидаларига риоя этмаган, ҳамон тўғри йўлга қайтишни истамаган айрим фуқаролар устидан қайта жиноий иш қўғатилиб, яна қамоқ жазосига қайтарилди.

Маълумки, жиноятларнинг аксарияти тунги вақтда содир бўлади. Шу боис армияга кетувчи ёшлардан “Фидокор ёшлар” гуруҳи ташкил этилган бўлиб, улар иштирокида тунги навбатчилик тадбирлари ўтказиляпти. Энг фаолларига муддатли ҳарбий хизматни ўташлари учун тавсиянома берапмиз.

Бугун кибержиноятларнинг турли кўринишлари намоён бўляпти. Фуқароларнинг бундай фирибгарлар тузоғига тушиб қолмасликлари учун телеграмда “Обод юрт” гуруҳи очиб, унда кибержиноятларнинг асл сабаблари ҳақида огоҳлантиряпман. Шунингдек, “еттилик” ҳамкорлигида аҳоли ўртасида тарғибот-тушунтириш ишлари олиб бориб, бошқа ҳудудларда содир бўлаётган турли жиноятларнинг оқибатларидан огоҳ этапмиз. Натижада жиноятчилик жиловланиб, маҳалла жиноятдан холи ҳудудга айланди.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

ШОВОТНИНГ ШИЖОАТЛИ ЁШЛАРИ

Хоразмда “Шижоат ва ғайрат” ҳарбий-спорт мусобақасининг вилоят босқичи якунланди.

Бехзодбек САИДОВ.

Ёшларнинг ҳарбий-ватанпарварлик руҳини мустақкамлашга хизмат қилувчи “Шижоат ва ғайрат” ҳарбий-спорт мусобақасининг мазкур босқичида шаҳар ва туманлардан сараланган 130 нафар 18-22 ёшли йигит-қиз иштирок этди.

Иштирокчилар турниқта тортлиш, югуриш, граната улоқтириш, автоматни қисмларга ажратиш, мерганлик каби шартларда ўзаро беллашди.

Яқунда Шовот туманининг “Жалолиддин Мангуберди” жамоаси биринчи, Янгибозор туманининг “Шижоатли ёшлар” жамоаси иккинчи, Урганч туманининг “Юқори овул” жамоаси учинчи ўринни эгаллади.

Мусобақа гоили ва совриндорлари ҳамда фаол иштирокчилар ташкилотчилар томонидан диплом, медаль ва эсдалик совғалари билан тақдирланди.

ХАБАРДОРМИСИЗ?

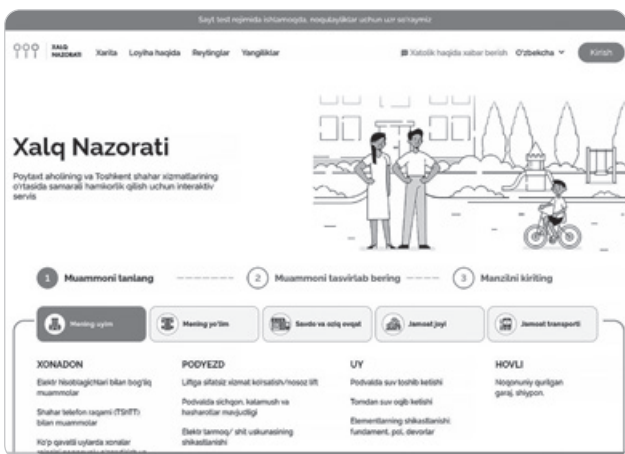
“Халқ назорати” платформаси – халқ хизматида!

Вазирлар Маҳкамасининг 2024 йил 24 октябрдаги “Аҳоли муаммоларини ҳал қилишда давлат органлари ва ташкилотлари фаолияти устидан жамоатчилик назорати тизими самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига асосан, жойларда аҳоли муаммоларини ҳал қилишга қаратилган “Халқ назорати” платформаси ишга туширилган.

Аҳоли қурилиш, уй-жой коммунал хизмат, сув, канализация, иситиш тизими, электр ва бошқа муҳандислик таъминоти, транспорт ва йўл, шунингдек, ҳудуд инфратузилмасидаги мавжуд муаммоларни интернет тармоғидаги xalqnazorati.uz, 1055.uz манзили, шунингдек, платформанинг мобил иловаси орқали юбориши мумкин. Платформага юборилган хабарлар ваколатли органлар томонидан кўриб чиқилади.

Бу жараёнда хабар берувчилар:

– шахсини тасдиқловчи ҳужжат маълумотлари ва телефон рақамини киритган ҳолда платформада рўйхатдан ўтади;

– платформада аниқланган муаммога мос келувчи хабар мавзулари таснифлагичини танлаб, ўз шахсий кабинети орқали муаммони тавсифловчи маълумотларни шакллантиради;

– муаммонинг манзили ва геолокациясини белгиллаган ҳолда хабарни юборади.

Хабарда кўрсатилган муаммони кўриб чиқиш учун 10 календарь кунгача муддат белгиланади.

Бокуда Ҳамкорлик бўйича ҳукуматлараро қўшма комиссия йиғилиши ҳамда ЎЗБЕКИСТОН ВА ОЗАРБАЙЖОН ХУДУДЛАРАРО ФОРУМИ бўлиб ўтди.

Ўзбекистонда ИККИЛАМЧИ БОЗОРДА маҳаллий ва хорижий автомобиллар нархи пасайди, электромобиллар қимматлади.

Тадқиқотга кўра, ўзбекистонликларнинг 94 фоизи пластик картага эга, бироқ УЧДАН БИРИ ҲАНУЗ ФАҚАТ НАҚДДА ТУЛАЙДИ.

●●●●● ЖАРАЁН

●●●●● ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ

МУҲИТ ИНСОНГА МОСЛАШСА, КЕРАКЛИГИНИ АНГЛАТСА, ШУНИНГ ЎЗИ ШИФОДИР

Ногиронлиги бўлган инсонлар ҳар куни биз эътибор қилмайдиган муаммоларга дуч келишади — лифтсиз бино, пандуссиз муассаса, овозсиз светофор, йўлнинг нотекислиги. Аммо сўнгги йилларда амалга оширилаётган ислохотлар туфайли ушбу тўсиқлар аста-секинлик билан бартараф этиляпти. Масалан, шаҳарларимизда кўзи ожиз фуқаролар учун овозли светофорлар ўрнатиляпти. Улар йўлдан ўтишда махсус тугмани босади ва йўл очилганини овозли белгидан билишади. Бу нафақат қўлайлик, балки хавфсизлиқни таъминлайди.

Фарид НАЗАРОВ, Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги Инсон ресурсларини ривожлантириш ва ижтимоий иш методологияси бошқарма бошлиғи.

Мобиль аравада ҳаракатланувчи Зухра Ҳасанованинг ҳаёти мисолида шунки куриш мумкинки, тўғри яратилган муҳит инсонда ишонч уйғотади. У пандуслар орқали жамоат жойларига бемалол кира олади, шаҳар ичида эркин ҳаракатланмоқда. Аммо ҳали ҳам барча муассасаларда мослашув-лилик таъминланмаганини таъкидлай-ди: “Ҳаётда биз ҳам фаол бўлишни истаймиз. Қўлай муҳит — биз учун ишлаш, ўқиш, жамиятга фойда келти-риш имкони демак”, — дейди у.

Ҳа, бугунги Термиз — энди фақат тарих ва тамаддун маркази, жануб гавҳаригина эмас, балки у инсон қад-рини, баробарлиқни, меҳру муҳаб-батни ўз кўчаларида намоён этаётган янги қиёфага эга. Инсон учун қўлай, эркин ва хавфсиз муҳит яратиш мақсадида шаҳар инклюзив ривож-ланиш йўлига қатъий қадам қўйди. Эндликда жамоат жойлари, йўллар ва инфратузилмалар фақат соғлом инсонлар билан бирга, кўзи ожиз, эшитишда муаммоси бор ёки аравада ҳаракатланувчи шахслар учун ҳам тўсиқсиз, очиқ ва самарали муҳитга айланмоқда.

Алишер Орзубоев — ёши эллик-дан ошган собиқ темирйўлчи. Йиллар давомида поездлар ҳаракати, қатнов хавфсизлиги — ҳаётининг асосий мазмуни эди. Аммо тақдир унинг са-ломатлигига синов юборди. Соғлигида муаммолар пайдо бўлгач, аввалига бориб-ишлаш, хизматга чиқиш муш-куллашди, кейин эса бутунлай уйда қолишга мажбур бўлди. Бироқ Алишер ака ҳеч қачон руҳий тушкунликка тушмади. Қўлидаги асога суянганча, у ҳамон темирйўлчиларга хос дадил-лик билан шаҳар кўчаларида сайрга чиқади. Охиста, лекин ишонч билан қадам босади. Унинг ҳар бир қада-мида ҳаётга меҳр, ҳаводан тўйинган нафасларда эса эркинлик ҳисси яширинган. Алишер ака энди нафақат ўз ҳаёти, балки жамиятдаги ижобий ўзгаришлар билан ҳам фахрланади. Овозли светофорлар, махсус пиёда йўлаклари ва ногиронлиги бўлганлар учун мўлжалланган белгилар — бугун-ги Термизнинг замонавий инклюзив қиёфасини яратмоқда.

Ногиронлиги бўлган инсонлар

учун муҳитдаги ҳар бир яхшиланган жиҳат — бу фақат қўлайлик эмас, балки руҳий кўтаринкилик манбаи-дир. Улар ўзини керакли, қадрли ҳис қилишни бошлайди. Бу эса ижтимоий чекланиш ва руҳий тушкунликларни камайтиради. “Инсон учун муҳит унга мослашиши керак. Агар муҳитда сен ҳам кераксан, деган ифода бўлса — бу ўз-ўзидан шифо таъсирини беради”, — дейди психолог Анвар Жураназаров.

Инсон унинг жисмоний имкони-ятларидан қатъи назар, ҳимоя қили-ниши ва қўллаб-қувватланиши зарур. Бу нафақат руҳий жиҳатдан, балки давлат сиёсати ва ижтимоий тизим даражасида ҳам амалга оширилмоғи даркор. Шу нуқтаи назардан, биз ижтимоий экспертиза вилоят бошқар-маси мутахассиси Илёс Ғафоров билан суҳбатлашдик. Унинг таъкид-лашича, жорий йилдаги янгиланган давлат дастурлари ва маҳаллий ҳокимликлар билан ҳамкорликда амалга оширилаётган ишларнинг марказида айнан “инсон қадри” деган тушунча турибди. “Масалан, овозли светофорлар, пиёдалар йўлакларига-ги тактил плиткалар, брайл ёзувлар, аравада ҳаракатланувчи фуқаролар учун пандуслар — буларнинг барчаси ижтимоий экспертиза тавсиялари асо-сида амалга ошириляпти. Бу жараён доимий мониторинг ва таҳлил асо-сида давом эттирилади.

Муҳтасар айтганда, инсон қадри — бу фақат назарий шior эмас. Бу — амалий ҳаракат, ҳақиқий ўзгариш, қалбдан чиққан эҳтиром. Тўсиқсиз муҳит — адолатли жамиятнинг белгисидир. Бугун инсондан инсонгача қўлай ҳаёт шароити яратилаётгани юртимизда “Янги Ўзбе-кистон” гоёси тўлиқ ифодасини топаётганидан далолат бермоқда.

●●●●● ЭЪТИБОР

Ўзида ишонч бўлса, ҳаёт ўзгарар экан...

Бекобод туманининг “Қўқоний” маҳалласида яшовчи Гулсанам Сиддиқова ҳаётнинг оғир синовларидан ўтган ёшларимиздан бири. Ота-онасидан эрта айрилган, ҳозирда акасининг оиласида яшайди.

Элбек ШОЙИМҚУЛОВ, журналист.

Ўсмирлик даврининг табиий ички зидди-ятлари, яқинларининг йўқлиги ва ҳиссий бўшлиқ Гулсанам-нинг руҳий ҳолатига қаттиқ таъсир қилди. У ўзини ёлғиз, тушкун, ҳеч кимга керак-масдек ҳис қила бошлади. Ўқишга бўлган қизиқиши пасайди, тенгдошлари билан мулоқотда қийинчиликларга дуч келди, оилавий муноса-батларда эса тез-тез таъовуз-корлик намоён бўларди.

Аммо Гулсанам ўзида куч топди. У Бекобод туманидаги “Инсон” ижтимоий хизматлар

маркази психологи Меҳри-нисо Аҳмедовага мурожаат қилди. Бу оддий қарор эмас, балки унинг ҳаётидаги бури-лиш нуқтага айланди.

Психолог билан олиб борилган 4-5 маротабалик якка тартибдаги машғулотлар жараёнида Гулсанамнинг руҳий ҳолати ижобий томонга ўзгара бошлади. У аста-секин ўзини англаб, ички сикув ва безовталиқдан халос бўлишга интилди. Мулоқот маданияти ошди, оила аъзолари билан муносабатлари яхшиланди. Энг муҳими, қиз ўзига ишо-нишни ўрганди.

Бугун Гулсанамнинг ҳаёт тарзи бутунлай ўзгарган. Қал-бида орзулар бисёр. Адабиёт-га иштиёқи баланд, ҳикоялар

ёзишни машқ қила бошлади. Ахборот технологияларига ҳам катта қизиқиши билан қараяпти. У келгусида айнан шу йўналишда ёшлар учун тўғарак очишни режалаштир-моқда.

— Авваллари ичимдаги гапларни ҳеч кимга айтол-

масдим, — дейди Гулсанам Сиддиқова. — Мени кимдир тинглаш, тушуниши жуда муҳим эди. Психолог Меҳрини-со опа мени сабр билан эшит-ди. Ҳар бир суҳбатдан кейин энгил тортардим. Энди ёлғиз эмаслигимни, ўзимга ишони-шим кераклигини англадим.

Меҳринисо Аҳмедованинг таъкидлашича, ўсмир ёшдаги фарзандлар билан руҳий ёндашувда ишлаш, уларнинг ички овозини эшитиш ва кўмак бериш жуда муҳим. Гулсанамда кузатилган ўзгаришлар эса бунга ёрқин далилдир.

Кемтик қалбга илм билан йўл топиш осон

Маҳаллада, одамлар билан ишлашнинг жуда кўп нозик жиҳатлари бор. Хонадонлар эшигини қоқиб борар эканмиз, икки киши яхши кайфият билан қаршиласа, тўрт киши бепарво ва хавфсаласиз кутиб олади. Уларнинг кўнглига бирдек йўл топиш учун биздан талаб қилинадигани — фақат ўқиш ва ўрганиш. Шунинг учун доимий равишда руҳият билан шуғулланиб келялман. Бўш вақт топилди, дегунча бадий асарлар ўқишга ошиқаман.

Сурайё ИБРОҲИМОВА, Янгиқўрғон туманидаги “Истиқбол” маҳалласи ижтимоий ходими.

Ҳеч қачон қилинган ҳаракат бесамар кетмаслиги аниқ. Олинган ҳар бир билим, орттирилган тажриба аҳоли вакиллари-нинг муаммоларига муносиб ечим топиш учун замин яратмоқда. Ҳатто қаттиқ тушкунлик ҳолатидаги кишини ҳам бир оғиз сўз билан ҳаётга қайтариш мумкин. Шундай экан, нима учун бу имкониятимиздан фойдаланмаслиги-миз керак.

Баъзан ногиронлиги бўлган фуқаролар би-лан ишлаш жараёнида ўзим учун кўп нарсалар-ни кашф қиламан. Айримларга фақатгина арава ёки протез мосламаси беришининг ўзи етарли бўлса, бошқаларга шу билан баробар далда бўлиш зарур. Руҳан қўллаб-қувватлаш орқали жамиятдан ажралиб қолган кишиларнинг ижти-моийлашувини таъминлашга эришялмиз.

Зарифа опа Умрзоқова билан илк бор суҳбатлашганимизда, унинг ҳақиқатан ёр-дамга муҳтож эканини англадим. Болаликдан ногиронлиги мавжуд ва якка ёлғиз яшаётган бу аёлнинг шижоатини кўриб, тўғриси ҳайрон қолдим. Гарчи давлат таъминоти учун нафақа бераётган бўлишига қарамай, унинг ишлашга, бирор фойдали меҳнат билан банд бўлишга иштиёқи жуда баланд эди. Зарифа опанинг ёши олтишига яқинлашиб қолган бўлишига қа-рамай, муносиб жойлардан иш таклиф қилдик. Мана, бугун аёл Пенсия жамғармасининг туман бўлимида фаолият юритапти. Энг муҳими, кай-фияти аъло. Гарчи эришган натижамиз кичик бўлса-да, қалбларимиз тоғлар қадар юксалди.

Айни вақтда маҳалламизда ногиронлиги бўлганлар сони — 120 нафар. Улар орасида ишлаш истагини билдирганлар анчагина. Жорий йил якунига қадар мазкур масалага алоҳида эътибор қаратишни режалаштирган-миз. Турли корхона ва ташкилотлар билан ҳам-корликда мавжуд бўш иш ўринларини аниқлаб, фуқароларни йўналтирялмиз.

Жорий йил бошидан буён 30 дан ортиқ кейс очишга эришдик. Улар орасида менда катта таассурот қолдиргани 4 ёшли болага кўрсатил-ган хизмат бўлди. Туғма ногиронлиги бўлган бу гўдак оёғининг тиззадан паст қисми ривожлан-маган ҳолда дунёга келган. Ота-она фарзанди-нинг аҳолини кўриб қаттиқ тушкунликка тушиб қолади. Қилган орзулари, умид билан кутган дилбанди бундай хасталиқдан азият чекаётган-и уларнинг юрак бағрини қон қилади. Болага далда бўлиш мақсадида бир-икки марта ўзлари ёнидан протез мосламаси харид қилишади. Ле-кин хонадон вакилларида бу хизматдан имтиёз-ли фойдаланиши мумкинлигини тушунтиргани-мизда, қувончдан кўзларига ёш келди. Қиймати тахминан 60 миллион сўмни ташкил этадиган протез мосламаси бир кунда етиб келди. Сифат-ли ва мустаҳкам таянч боланинг оёққа туриши-га ёрдам берди. Авваллари қўни-қўниши ҳам кўрмаган бу болакай энди маҳаллани чангитиб, түп тепиб юрибди. Она эса қутилимаган шодлик-дан ҳали ҳам ўзига кела олмааяпти. Фарзандига давлат берган қўмакка муносиб жавоб қайта-риш мақсадида имконияти чекланган болалар-га тахсил беришни ният қилди.

Ижтимоий ходим сифатида ҳар куни шун-дай турфа тақдир эгалари билан юзлашаман. Уларга нимадир ўргатиш асносида ўзим ҳам янги билимлар эгаси бўлялман. Шу ўринда мавзудан узоклашмаган ҳолда бир таклифни илгари сурмоқчи эдим. Аниқроқ айтадиган бўл-сам, ҳозирги кунда ҳудудларда фаолият олиб бораётган ижтимоий ходимларнинг малакаси онлайн дарслар ёрдамида ошириб келин-моқда. Агар шу аънанини жонли тарзда ҳам йўлга қўйсак, самараси яхшироқ бўларди. Бу бошқа вилоятлардаги ижтимоий ходимларнинг тажрибаси ва янги лойиҳалари билан танишиш имконини бериши билан ҳам аҳамиятли.

Давлат органлари ошхоналарида УНЛИ, ШИРИН ВА ЁҒЛИ ТАОМЛАР тақиқланади.

2026 йилдан бошлаб Ўзбекистонда давлат хизматчилари ҲАР ЙИЛИ ТИББИЙ КЎРИҚДАН ЎТИШИ ШАРТ.

“hrm.argos.uz” платформасига ХОДИМЛАРНИНГ ТАНА ВАЗНИ ИНДЕКСИ тўғрисидаги маълумотлар киритиб борилади.

ТАДҚИҚОТ

Никоҳга қадар тиббий кўрик ҳақида нималарни биласиз?

“Оила ва гендер” илмий-тадқиқот институти никоҳга қадар тиббий кўрик тўғрисида олий ва профессионал таълим муассасаларида таҳсил олаётган талабаларнинг хабардорлигини ўрганиш мақсадида ижтимоий тадқиқотни амалга оширди. Унда республикамизнинг барча ҳудудларида таҳсил олаётган 25 ёшгача бўлган 4 088 нафар талаба иштирок этди.

“Оила ва гендер” илмий-тадқиқот институти маълумотлари асосида Профессional таълимини ривожлантириш институти мустақил тадқиқотчиси Анвар ҚОДИРОВ тайёрлади.

Тадқиқот натижасига кўра,

талабаларнинг никоҳга қадар тиббий кўриқдан ўтиш тўғрисида хабардорлик даражаси қониқарли эмас. Иштирокчиларнинг фақат ҳар беш нафаридан бири никоҳга қадар тиббий кўрик тўғрисида тўлиқ маълумотга эга. Ҳар ўн нафар талабанинг биттаси (11 фоиз) умуман хабардор эмас. 25,6 фоизи тиббий кўрик ҳақида эшитган, аммо кўп нарса билмайди. 42,9

фоизи эса қисман хабардор.

Ёшларнинг катта қисми (89,2%) никоҳга қадар тиббий кўриқдан ўтиш оиланинг келажаги учун жуда муҳим деб ҳисоблайди.

18 ёшгача бўлган талабаларнинг ҳар ўн нафаридан биттаси (10,2%) “никоҳдан олдинги тиббий кўриққа қандай қарайсиз?” деган саволга жавоб беришга қийналган. Катнашчиларнинг ҳар тўрт нафаридан бири (26,3%) никоҳга қадар ўтказиладиган тиббий кўрик сифатини “жуда яхши”, ҳар уч нафаридан бири (33,4%) “қониқарли” деб баҳолаган.

Респондентларнинг ярмидан ортиги (51,8%) никоҳга қадар тиббий кўриқнинг асосий мақсади ирсий касалликларни аниқлаш эканлигини таъкидлаган. Шунингдек, 42,4 фои-

зи турмуш ўртоқлар саломатлигини баҳолашни муҳим, деб ҳисоблаган.

Турмуш қурган иштирокчиларнинг катта қисми (89,0%) никоҳга қадар мажбурий тиббий кўриқдан ўтган, бу ушбу жараённинг жамиятда муҳим ўрин эгаллашини кўрсатади.

Тадқиқотда иштирок этган талаба ёшларнинг учдан икки қисмига яқини (64,8%) генетик текширувлар ҳақида тушунчага эга эмас. Бундай ҳолат, айниқса, ўрта махсус таълим муассасалари ўқувчилари орасида кўпроқ қайд этилган. Бу, ўз навбатида, ёшлар ўртасида никоҳдан олдинги тиббий кўриқнинг аҳамияти ҳақида тушунтириш ишларини янада кучайтириш зарурлигини кўрсатади.

МАНЗАРА

Аёл бўлса тадбиркор — оиласида бахт бисёр

Қишлоқ одамлари табиятан қизиққон бўлади. Бир ишга киришдимиз, охирига етказмасдан қўймайди. Аслида, бу яхши фазилат. Шунинг учун ҳам боғ-роғлар яшнаб, томорқалар даромад манбаига айланиб бормоқда. Кўкламда кетмонини кўтариб далага чиққани билан токи совуқ этни жунжиктира бошлаган изғиринли кузга қадар тиним билмайди. Буни осон, деб ўйлайсизми?

Нигина ШОЕВА, журналист.

Аслида, қишлоқ, деганда яшиллик, сара мева-лар, кенг далалар, сигир-бузоқлар тушунилади. Бу тўғри. Аммо ҳаммаси машаққатли меҳнат ва елиб-югуришлар самараси демек. Шунинг учун ҳам чорвадор деҳқону сохибкорларга қанча таҳсинлар айтсак кам.

Шўрчи туманидаги “Хушчекка” маҳалласида Ўғилой Давлаевани кўпчилик моҳир томорқачи сифатида яхши билади. Миришкор аёл экин ерининг ҳар бир қаричидан унумли фойдаланиб, ташкил этилган иссиқхонасида булғор қалампири, бодринг маҳсулотларини экиб, унинг ортидан яхшигина даромад олиш мумкинлигини бир неча йилдирки, амалда намойиш этиб келмоқда.

— Биз деҳқонлар фақат экин экиб-йиғиш билан чекланмаймиз. Бозорга тўғри вақтда чиқиб, маҳсулотни тўғри сақлаш технологияларидан фойдаланиш ҳам жуда муҳим, — дейди Ўғилой Давлаева. — Маҳалламиздаги ҳоким ёрдамчисининг кўмаги билан имплеёли банк кредити асосида иссиқхона ташкил қилиб, рўзгор кам-қўстини бемалол қоплаймиз. Дастлаб томорқадан қўзланган ҳосилни олиш учун “Калифорния чувалчанги” орқали биогумус ўғитини ҳосил қилиб, экин майдонларига киритдик. Ер қўчат экишга тайёр бўлгач, булғор қалампирининг “Ведрана” навли низоҳини ўтқоздик. Бу нав маҳаллий иқлимга, турли касалликларга чидамлилиги билан ажралиб туради. У ҳосилдорлиги ва эртапишарлиги билан деҳқон хўжалиқларига ҳам қўлай. Турли хил иқлим шароитларига мосланувчанлиги ва 60-65 кунда пишиб етилиши, сархиллиги билан ажралиб туради. Сабзавотнинг ҳар бир ҳосили 150-200 граммни ташкил этади.

Албатта, деҳқончилик — машаққатли меҳнат, ер билан “тиллашиш”, фидойилик ва тирикчилик манбаи сифатида барақали ҳосил завқ-шавқи деганидир. Турмуш фаровонлиги, дастурхон тўқинлиги ундан. Томорқа ҳар бир хонадон хазинаси десак, муболаға эмас. Чунки унда ёз фаслида очик майдонда, қишда эса ихчам иссиқхона шароитида, плёнка остида турли хил сабзавот маҳсулотлари етиштирилиб, ҳам кўшимча даромад, ҳам оила дастурхони тўқинлиги учун замин ҳозирланади.

Орамизда халқ қорига ярашдек хайрли ишга қўл урганларни кўрганда, кишининг кўнгли ёришади. Уларнинг пешона тери тўкиб қиляётган ҳалол меҳнати умрига мазмун бағишлаш билан бирга атрофдагиларга намуна ҳам бўлмоқда. Ўз оиласи ва фарзандлари билан бирга табиятнинг улуғ нёъмати — ерни кўкаламзор қиляётгани, ишсизларнинг бандлигини таъминлаб, ишлаб чиқариш корхоналарини ташкил таъъини юртимиз раванқига қўшилаётган катта ҳиссадир.

БИР НАЗАР

Ўн тўрт йиллик тажрибамга асосланиб айтишим мумкинки, маҳалла ҳақиқий ҳаёт мактаби. Унда таҳсил олган, билимини оширган ходимнинг инсонлар қалбига йўл топиш, уларга ҳамдард бўлиш ҳамда муаммоларига ечим топиш кўникмаси ортиб бораверади. Шу билан бирга, турли тақдир эгалари билан суҳбатлашиб, дунёқараши кенгаяди. Айниқса, хотин-қизлар йўналишида фаолият олиб бориш кишини турли вазиятларда тоблайди.

Дилфуза ХУДОЙБЕРДИЕВА, Қарши шаҳридаги “Қиличбек кўрғонча” ва “Ҳарамжўй” маҳаллалари хотин-қизлар фаоли.

Маҳалла тизимидаги ҳар бир ходимнинг ўз ишлаш услуби ва ёндашуви бўлади. Шу маънода мен кўпроқ аёлларнинг бандлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратаман. “Қиличбек кўрғонча” маҳалламизда зиёли ва ўқимишли хотин-қизлар кўпчилигини ташкил этади. Улар, асосан, давлат ташкилотларида банд. Фарзанд парваришлаётган ёки ҳеч қандай касб-хунари бўлмаганларни эса тикувчиликка жалб қилганимиз. Худудимизда фаолият юритаётган корхонада ишсиз опа-сингилларимизнинг ўқиши ва шу ерда ишини давом эттириши учун имконият яратилган. Охириги икки йиллик кўрсаткичларни таҳлил қиладиган бўлсак, 50 нафардан зиёд аёл шу ерда “Устоз-шогирд” анъанаси асосида таҳсил олмиш. Нигора Абдиева малакали чевар сифатида ўзи билган барча сир-асрорларни ўқувчиларга ўргатиб келяпти. Уч ойлик курсни битирган-

лар цехда ёки ўзи мустақил фаолият юритиши мумкин. Айримлари цехда ишласа, баъзилари субсидия асосида берилган тикув машинаси ёрдамида уйда ўтирган ҳолда буюртмаларни тайёрлаб берапти. Уларнинг кўрпа-тўшак, ётоқ тўпламлари ҳамда аёллар кийимларини тикиш бўйича йилдан-йилга тажрибаси ортиб борапти.

Фазилат Жўраева икки йилдан буён юпка, қатлама, чучвара каби миллий пишириқлар ҳамда қандола маҳсулотлари тайёрлаш билан шуғулланиб келади. Бундан ташқари,

ёшларга хунарининг сир-асрорларини юргатапти. Тадбиркор 3 нафар ходими билан маҳалламиздаги тўй ва маъракаларда дастурхонимизнинг тўқин-сочин бўлишига муносиб ҳисса қўшаётгани эътиборга молик.

Оилалар билан ишлаш жараёнида имкон қадар оғир-босиқ бўлишга ҳаракат қиламан. Фуқароларнинг кайфияти ва вазиятидан келиб чиққан ҳолда ёндашиш муаммага тез ва осон ечим топиш имконини беради. Шу залда биринчи ярим йилликда 8 та оилани муросага келтиришга эришдик.

“

Бугун қайси йўналишда яхши натижага эришмайлик, барчасидан қўзланган мақсад битта — халқнинг тинч ва фаровон турмуш кечириши. Шунда кўнгиллар хотиржам, жамият раванқ топиб бораверади.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Меросдан фойдаланиш тартиби қандай?

Иброҳим ЙЎЛДОШЕВ. Тошкент вилояти:

— Фуқаро унинг учун қолдирилган меросдан қай тартибда фойдаланиши мумкин? Бунинг учун қанча вақт кутиш талаб этилади?

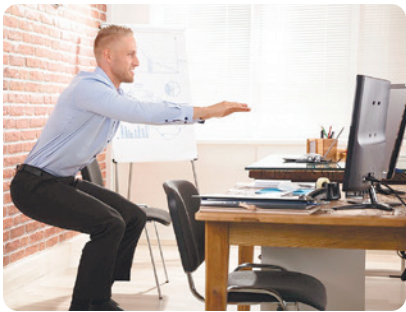
Жавоҳир ЭШОНҚУЛОВ, Тошкент давлат юридик университети ўқитувчиси:

— Фуқаролик кодексига мувофиқ, меросхўрга меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳнома мерос очилган кундан бошлаб, олти ой ўтгач, нотариус томонидан берилади. Бу ҳужжат меросхўрнинг мол-мулк устидан эгалик қилиш ҳуқуқини тасдиқлайди. Шундан кейингина автомашина ёки уй-

жойни сотиш ҳуқуқи берилади.

Бироқ барча меросхўрлар маълум бўлса ва бошқа даъвогарлар йўқлиги аниқланса, нотариус олти ойлик муддат тугамасидан олдин ҳам гувоҳнома бериши мумкин.

Мерос мол-мулкни, айниқса, автомобиль ёки кўчмас мулкни сотишдан аввал уларни давлат рўйхатидан ўтказиш шарт. Давлат рўйхатидан ўтказмасдан туриб, мулкни олди-сотди қилиш мумкин эмас.

Давлат органларида ҳар бир иш кунининг маълум бир вақтида **МАЖБУРИЙ ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА ҲАРАКАТ ФАОЛЛИГИ** тадбирлари бажарилади.

ОКСАНА ЧУСОВИТИНА Жаҳон челленж кубогига кумуш медални қўлга киритди.

Тошкентда 26 июндан **СТОЛ ТЕННИСИ БЎЙИЧА** ёшлар ўртасидаги Осиё чемпионати бўлиб ўтади.

БИЗ — СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИ ТАРАФДОРИМИЗ!

СОҒЛОМ ОВҚАТЛАНИШ

БОЗОРДАН ДАСТУРХОНГА: ёзги баракани соғлом сақлайлик

Ёз фасли — халқимиз учун сермеҳнат, лекин баракали мавсум. Бозорларимиз ҳар қачонгидан ҳам сероб: гилос, олча, ўрик, қовун-тарвуз, помидор, бодринг, баклажон... Ҳар бири ўзига хос таъми, ҳиди ва фойдаси билан инсон танасига қувват бағишлайди.

Нодира НАЗАРОВА, диетолог, озиқ-овқат хавфсизлиги бўйича мутахассис.

Аммо бу неъматлар тўғри сақланмаса, нотўғри ишлатилса, фойдадан кура, зарар келтириши ҳам ҳеч гап эмас. Шу боис ёзги маҳсулотларни бозордан олган пайтдан тўғри, дастурхонга қўйилгунча қандай соғлом тарзда фойдаланиш кераклигини билиш ҳар бир оиланинг саломатлиги учун муҳимдир.

Аввало, маҳсулот танлашдан бошлайлик. Кўпчилигимиз бозорга чиқканда қизилроқ, ялтироқ, йирикроқ кўринган сабзавот ва меваларни танлаймиз. Аммо шуни унутмаслик керакки, баъзан табиий кўринишли, камчиликли, лекин ифори бор маҳсулот — энг соғломидир. Жуда чиройли, бир хил катталиқдаги, сунъий даражада пишган маҳсулотларда зарарли кимёвий дорилар бўлиши мумкин. Айниқса, гилос, узум, шафтоли каби мевалар тез бузилади ва ювилмаган ҳолатда саломатликка хавф туғдиради.

Мева-сабзавотни ювишда эътибор зарур. Одатда одамлар буларни сувда бир-икки марта чайиб қўя қолишади. Аслида, меваларни, айниқса, илиқ сувга озроқ туз ёки сирка солиб, камида 10 дақиқа ушлаб туриш тавсия этилади. Бу усул уларнинг устидаги кир, чанг, кимёвий моддалар қолдиқларини тозалашда жуда фойдали. Мисол учун, бир литр сувга 1 чой қошиқ сирка солиб, меваларни ювсангиз, бу уйдаги энг оддий, лекин самарали усул бўлади. Айниқса, болалар учун ажратилган овқатлар шу тарзда тайёрланса, турли овқатдан заҳарланишининг олди олинади.

Сақлаш масаласига тўхтал-

сак, ёзда озиқ-овқат маҳсулотлари жуда тез бузилади. Тарвуз, гилос, қовун, помидор каби маҳсулотларни иссиқ жойда узоқ вақт қолдириш мумкин эмас. Музлаткич ёрдамга келадди, лекин ҳар маҳсулотни унга солиш ҳам тўғри эмас. Масалан, помидорни музлаткичга қўйиш уларнинг таъминини йўқотadi. Бундай маҳсулотларни салқин, қоронғи, ҳаво айланиши яхши бўлган жойда сақлаш керак. Тарвуз ва қовунни эса кесганингиздан сўнг дарҳол ёпиқ идишда совутгичга қўйиш зарур.

Ёзги салатлар бемалол тановул қилиш мумкин бўлган энг енгил ва фойдали таом ҳисобланади. Салатга солинадиган маҳсулотлар — бодринг, помидор, кўкатлар витаминларга бой бўлиб, танани совитади, ичак фаолиятини яхшилайди. Масалан, бодринг ва помидорни майда қилиб тўраб, шивит ёки петрушка билан аралаштириб, устига лимон шарбати ва бир оз зайтун ёғи солсангиз, оддий, аммо ниҳоятда фойдали салат тайёр бўлади. Бундай салат овқат ҳазмини енгиллаштиради, танадаги суюқлик балансини сақлайди ва ёзги иштаҳани очadi.

Яна бир муҳим жиҳат — ёзда маҳсулотни захира қилиш. Айрим фойдали мева-сабзавотларни қишда ҳам истеъмол қилиш учун ёзда қурийтиб ёки музлатиб қўйиш мумкин. Ўрик, олча, гилос, кўкатлар — буларни сояда игга териб қурийтиш ёки кичик пакетларга жойлаб музлатиш орқали узоқ муддат сақлаб қўйиш мумкин. Энг муҳими, буларни консервантларсиз, табиий ҳолатда тайёрлашдир. Айниқса кўкатларни (кашнич, петрушка, шивит) майда қилиб тўраб, кичик пластик пакетларга солиб музлатиб қўйилса, қишда шўрва ва овқатларга солиш учун жуда қулай бўлади.

Хулоса қилиб айтганда, соғлом овқатланиш — бу нафақат нимани ейиш, балки уни қаердан, қандай танлаб олиш, қандай тозалаш, қандай сақлаш ва қандай пиширишни ҳам ўз ичига олади. Бозордан бошланган соғлом овқатланиш йўлига тўғри ёндашилса, оилавий саломатликнинг кафолатидир. Ҳар бир она, ҳар бир бекажон, ҳар бир оила аъзоси бу масалага масъулият билан ёндашса, ёзги неъматлар ҳақиқий шифо манбаига айланади. Шундай экан, ёзги баракадан тўғри фойдалана олайлик, саломатлигимизни ўз қўлимиз билан асрайлик!

БАДАНТАРБИЯ

Бугунги кунда ҳаётимиз жуда шошма-шошар ва ҳаракатли бўлиб қолди. Кўпчилик ишхонада соатлаб ўтириб ишлайди, уйга келгач, телефон, телевизор ва бошқа гаджетларга берилиб кетади. Натижада танамиз зўриқади, мушакларимиз чарчайди, белимиз, бўйнимиз ва елкамизда оғриқ пайдо бўлади. Қисқаси, жисмимиздаги енгиллик, эркин ҳаракат ва тетиклик камаяди. Ана шундай пайтда оддий, хавфсиз ва жуда фойдали бир машқ тури — стречинг энг фойдали ҳисобланади.

СТРЕЧИНГ — ТИНИМСИЗ ҲАЁТДА ТАНАГА ҚУВВАТ

Дилфуза РАҲИМОВА, стречинг мураббийи, жисмоний тарбия ва соғлом турмуш тарзи бўйича мутахассис.

Стречинг, бу — мушаклар ва бўғимларни чўзиб, танани бўшаштириш, қон айланишини яхшилаш ва умумий ҳолатни енгиллаштиришга қаратилган жисмоний машқлар мажмуасидир. Эътиборлиси шундаки, бу машқлар спортчи ёки атлетлар учун эмас, балки ҳар бир инсон учун мос келади. Ёшу қарини ажратмайди, эркак-аёл танламайди — ҳаммага фойдаси бор.

Аввало, стречингнинг соғлик-

ка бўлган фойдаси жуда катта. Масалан, иш кунлари ёки узоқ вақт нотўғри ҳолатда ўтириш оқибатида белда, бўйинда, елкада ва ҳатто оёқларда ҳам оғриқлар пайдо бўлади. Стречинг орқали ушбу оғриқлар секинлик билан камаяди, чунки мушаклар чўзилиб, қон айланиши яхшиланади. Шунингдек, бу машқлар бўғимларни мустаҳкамлайди, танани чинқитиради ва ҳаракатни енгиллаштиради.

Бундан ташқари, стречинг нафақат жисмоний, балки руҳий саломатликка ҳам ижобий таъсир қилади. Танани чўзиш орқали инсон ўзини енгил, хотиржам ва эркин ҳис қиладди. Асаблар бўшаши, руҳият тинчланади, ҳатто уйку ҳам яхшиланади. Кечкурун ётишдан олдин 10 дақиқа стречинг қилиш

орқали тана тинчланади, уйку чуқурроқ ва дам олувчи бўлади. Бу эса кейинги кун учун энергия захирасини тайёрлаб беради.

Яна бир яхши жиҳати — бу машқни исталган жойда қилиш мумкин. Уйда, ишхонада, ҳатто боғда ҳам. Ҳеч қандай ускуна ёки спорт зали керак эмас. Энг асосийси, хоҳиш ва бирозгина вақт. Интернет орқали оддий стречинг видеоларини кўриб, ўзингизга мос ҳаракатларни танлаб, аста-секин бошлашингиз мумкин. Буни эрталаб уйғонишдан кейин ёки кечкурун дам олиш вақтида бажариш мумкин. Ҳар кун камиди 10-15 дақиқа вақт ажратсангиз, натижасини жуда тез ҳис қиласиз.

Стречинг орқали бел оғриқлари камаяди, мушаклар тартибга келади, нафас олиш

енгиллашади, бош оғриқлари камаяди ва энг муҳими, инсон ўзини енгил ва серғайрат ҳис қилади. Бу нафақат сиз учун, балки атрофингиздаги оила аъзоларингиз учун ҳам фойдали.

Қисқаси, стречинг, бу — табиий, хавфсиз ва фойдали ҳаракат. У нафақат танани, балки руҳни ҳам даволайди. Қадимда ота-боболаримиз ишдан кейин белларини ёзиб, мушакларини чўзиб дам олишарди. Бугун эса илм-фан бу амалларнинг қанчаллик фойдали эканини исботлади. Энди навбат бизники. Ҳар кун танамизга 10 дақиқа эътибор қаратайлик, танамиз ҳам бизга бутун умр хизмат қилади. Стречингни ҳаётимизга киритайлик — унинг фойдасини ўзингиз ва яқинларингиз билан бирга сезасиз!

БИЛИБ ОЛИНГ!

КАШНИЧ — ТАНАНИ ЗАРАРЛИ МОДДАЛАРДАН ТОЗАЛАЙДИ!

Билиб қўйинг: таомларга қўшиладиган кашнич инсон танаси учун жуда фойдали. Олимлар унинг қуйидаги зарарли моддаларни чиқаришга ёрдам беришини аниқлашган:

- қорақўрғошин — зангаланган буюмлар, эски идишлар ва ҳаво орқали танамизга кириши мумкин. Асабини заиф қилади;
- симоб — баъзи термометрлар, ҳаво ва балққ орқали кириши мумкин. Мияга зарар беради;
- алюминий — айрим идишлар, хушбўйлантиргичлар орқали танамизга ўтади. Хотирага салбий таъсир қилади.

Кашнич эса бу зарарларни табиий равишда тозалашга ёрдам беради!

ХИДОЯТ ЁҒДУСИ

Ушрни олдиндан берсам бўладими?

Жалолиддин АҚБАРОВ. Шўрчи тумани:

— Бу йил буғдой эккан эдим. Уч-тўрт кунда ўраман. Ҳосили тахминан 15 тонна атрофида чиқади. Бир яқин инсоним пулга жуда муҳтож бўлиб турибди. Буғдойнинг ушрини ҳисоблаб, пулини шу инсонга берсам бўладими?

Ўзбекистон мусулмонлари идораси Фатво маркази:

— Ҳа, албатта, берсангиз бўлади. Зеро, буғдой, шולי каби донли экинлар униб чиқиб, ўса бошлаганидан кейин, уларнинг ушрини бериш мумкин. Фақат экишдан олдин ёки экканидан кейин, ҳали униб чиқмай туриб, бериб бўлмайди.

Шу боис сиз ҳам буғдойингизнинг ушрини берсангиз бўлади. Ўриб, ҳосилнинг миқдори аниқ бўлганидан кейин, ушрини қайтадан ҳисоблайсиз ва аввалроқ берганингиз ҳам бўйса, камини бериб қўясиз.

Mahalla

Ўзбекистон маҳаллалари уюшмасининг ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий газетаси

Бош муҳаррир:
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ
Дизайнер:
Абдулазиз Аҳмедов
Шерзод Маманов

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2024 йил 7 майда №271590 рақами билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

Муассис: «MAHALLA DAVRIY NASHRLARI» МЧЖ

Тахририят манзили:
100192, Тошкент шаҳри
Мустақиллик шоҳ кўчаси 59-уй.
Телефонлар:
71 233-39-89, 71 233-10-92.
Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарқ» НМАК босмахонасида чоп этилди. Босмахона манзили: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси 41-уй.

Газета тахририят компьютер марказида саҳифаланди ва офсет усулида босилди.

Ўлчами — 380x587, 4 6-т. 9 280 нусхада чоп этилди. Буюртма №: Г-620

